

Toekomstvisie 2025

Landsmeer.

Ruimte voor
kwaliteit

Kijk op www.landsmeer.nl voor meer informatie

Landsmeer. Ruimte voor kwaliteit

Visie op Landsmeer in 2025

Definitief document vastgesteld door de gemeenteraad op 29 oktober 2013

Inhoud	Pagina
Voorwoord van de burgemeester	3
Totstandkoming en leeswijzer	4
1. De kracht van Landsmeer	5
2. Kern van de visie: onze krachten uitbouwen!	6
3. Trends en ontwikkelingen in de omgeving van Landsmeer	8
4. Drie ontwikkelsporen naar de toekomst	10
4.1 Spoor 1: Economie, recreatie en toerisme	10
4.2 Spoor 2: Wonen en leven	12
4.3 Spoor 3: Ruimte en mobiliteit	14
4.4 Landsmeer in de regio	15
4.5 Samenvatting van de sporen	16
5. Thema's en rol van de gemeenschap en de gemeente	17
5.1 Thema's voor komende jaren	17
5.2 Nieuwe rollen gemeenschap en gemeente	18

Voorwoord van de burgemeester

Anno 2013 schrijft de gemeente Landsmeer haar Toekomstvisie 2025.

Een visie tot stand gekomen in een gewaagd tijdsgewricht waarin de toekomst van kleine gemeenten onder druk staat. Maar bestuurders en structuren zijn tijdelijk. De gemeenschappen van Landsmeer, Den IJp en Purmerland zijn eeuwen oud en zullen tot ver na 2025 blijven bestaan.

Deze toekomstvisie Landsmeer zet de koers uit voor de komende jaren, uitgaande van de eigen kracht van haar inwoners en haar bijzondere ligging. Niet uit angst, maar met passie, ambitie en ondernemerschap, die zo kenmerkend is. Na een periode waarin de overheid zaken naar zich toe trok, beleid schreef en iedereen vanaf wieg tot het graf verzorgde, hebben in deze visie de burgers, verenigingen en bedrijven gesproken. Ook de organisaties en bestuurders in de regio hebben input geleverd voor de ontwikkelrichting van onze mooie gemeente. Zo is het proces rondom de totstandkoming van deze visie op zichzelf al een verbindende activiteit geworden. Ik ben een ieder die daar, in welke vorm dan ook, een bijdrage aan heeft geleverd zeer erkentelijk.

Deze visie beschrijft de belangrijkste thema's voor de toekomst. Het geeft focus, maar is zeker ook prikkelend bedoeld. Het daagt iedereen in en buiten Landsmeer uit om mee te blijven denken en doen om, met behoud van het goede, de grote potentie tot bloei te brengen in de regionale context. Dat impliceert ook een andere rol en houding van het gemeentelijk bestuur. Alleen samen kunnen we ervoor zorgen dat ook in de toekomst iedereen kan blijven genieten van deze mooie leefomgeving.

De vaststelling van de visie is een begin, een kapstok. Inhoudelijk zullen de verschillende thema's, samen met u, de komende tijd verder worden uitgediept. Doet u weer mee? Blijf betrokken bij uw gemeenschap en uw omgeving!

Astrid Nienhuis

Burgemeester Landsmeer

Totstandkoming en leeswijzer

Deze toekomstvisie is het resultaat van een uitgebreid proces waaraan naast de inwoners van de gemeente Landsmeer ook de gemeenteraad, college, bedrijven, maatschappelijke organisaties en, niet in de laatste plaats, de buurgemeenten hebben bijgedragen. Uit de dialoogsessies met burgers, bedrijven, een regiobijeenkomst met buurgemeenten en een uitgebreide documentstudie zijn thema's geselecteerd. Deze thema's zijn vervolgens in een openbare enquête voorgelegd aan de inwoners van Landsmeer. Ruim 900 inwoners hebben deze enquête ingevuld. Uit de enquête kwamen ook onderwerpen naar voren die op korte termijn spelen. Dergelijke korte termijn thema's zoals verkeersveiligheid zult u niet één-op-één terugvinden in deze Toekomstvisie. Veiligheid is een onderwerp voor vandaag, waar we nu al mee aan de slag willen en niet iets wat we pas in 2025 bereikt willen hebben. Deze toekomstvisie gaat over thema's die tot in 2025 en daarna spelen.

In deze toekomstvisie zijn bovendien korte en lange termijn belangen, analyses, meningen, dromen, wensen, angsten en potentie meegenomen. Kortom: een proces en een resultaat waar de inwoners van de gemeente Landsmeer trots op kunnen zijn.

Dit document neemt u als lezer mee op een reis naar de toekomst van Landsmeer in 2025. U ziet eerst de kracht van Landsmeer. Vervolgens de ontwikkelrichtingen die wij inslaan en daarna een doorkijkje naar onze omgeving, de context waarin Landsmeer zich bevindt. Daarbij wordt het krachtenveld van nationale, regionale en lokale ontwikkelingen geschetst waar onze gemeente zich in bevindt. Hierna zijn de ontwikkelrichtingen uitgewerkt in drie concrete sporen. Tussen de tekst geven we in kadertjes fantasieën over hoe de gemeente er in 2025 uit zou kunnen zien.

Het laatste hoofdstuk gaat over de thema's die uit deze Toekomstvisie voortkomen en die de basis vormen voor een programma dat we meerjarig gaan oppakken.

Een laatste opmerking vooraf: In deze visie worden de termen 'Landsmeerder(s)' en 'Landsmeer' met regelmaat gebruikt. De termen staan voor de gemeente Landsmeer en de inwoners van de gehele gemeente (dus Landsmeer én Den IJp én Purmerland).

1. De kracht van Landsmeer

Onze toekomstvisie bouwt voort op de krachten die onze gemeente anno 2013 sterk maken. Dat is waar we ons in willen onderscheiden. Het prachtige groene, waterrijke en landelijke karakter en de sterke en hechte gemeenschap zijn onze twee sterkste punten. Juist daarin zien wij onze toekomst: daar liggen kansen en mogelijkheden voor Landsmeer. Die krachten van onze gemeente gaan we verder uitbouwen.

Groen, waterrijk en landelijk

Landsmeer is een groene, waterrijke en landelijke gemeente. Het Ilperveld als beschermd natuurgebied in het oosten en het Twiske als recreatiegebied in het westen springen het meest in het oog. Ons landelijk karakter komt voort uit de groenblauwe regio Zaanstreek-Waterland en de kleinschaligheid van de kernen Den Ijp, Purmerland en Landsmeer. Zo dicht bij de stedelijke kernen Purmerend, Amsterdam en Zaanstad is ons karakter terecht een zeer gekoesterd bezit waar inwoners van Landsmeer, het maatschappelijk middenveld en de regio veel waarde aan hechten. Daarnaast kunnen we er ook heel veel mee doen, onder andere in recreatie, werkgelegenheid en economische vitaliteit. Dit maakt de waarde ervan voor Landsmeer nog groter: het is niet alleen iets waar we zélf van kunnen genieten, we kunnen er ook voor een deel ons brood mee verdienen en onze kernen leefbaar houden. Dit is één van de troefkaarten van Landsmeer.

Sterke en hechte gemeenschap

Inwoners van de gemeente Landsmeer zijn anno 2013 over het algemeen trotse bewoners¹ en zijn tevreden met de huidige situatie in Landsmeer. Landsmeer staat in de jaarlijkse ranglijst van Elsevier van de beste gemeenten van Nederland op een mooie 17^e plek. Die tevredenheid is op zichzelf al een kracht van de gemeenschap. De gemeenschap van Landsmeer is hecht met een rijk en breed verenigingsleven, onder andere op het gebied van sport en cultuur. Daarin participeren jong en oud. Op sportief gebied heeft Landsmeer veel te bieden, zowel in de breedtesport als op topsportniveau; we zijn niet voor niets de tweede sportgemeente van Nederland. Verder weten Landsmeeders van aanpakken en als er iets georganiseerd of geregeld moet worden, slaan we de handen ineen. Kortom een gemeenschap om op te bouwen als het gaat om het samen werken aan een krachtige toekomst. Die hechte gemeenschap is de tweede kracht van onze gemeente.

De kracht van de gemeente Landsmeer: Een hechte gemeenschap in een prachtige groene waterrijke en landelijke gemeente, waar inwoners trots op zijn.

¹ 90% van de geënquêteerden geeft aan (zeer) trots te zijn op hun gemeente.

2. Kern van de visie: onze krachten uitbouwen!

Het uitgangspunt van deze visie is dat we voortbouwen op onze krachten. De gemeenschap, onze ondernemers, maatschappelijke organisaties, de gemeente en de regio: samen kunnen we een vitale toekomst realiseren waarin de sterke punten van nu, waar we terecht trots op zijn, geborgd blijven. Tegelijkertijd ontstaat er door denken vanuit kracht ruimte voor ontwikkeling en innovatie. Op deze ontwikkelrichtingen gaan wij de komende jaren het verschil maken!

- **Versterken van het groene, waterrijke en landelijke profiel**

De kracht van het groene en waterrijke karakter is dat dit groen en water zo vlak bij grootstedelijke gebieden van onschatbare waarde is voor ons en voor de hele regio. Ook is er veel potentie voor recreatieve en toeristische economische activiteiten. Die economische activiteit is cruciaal voor onze vitaliteit: werkgelegenheid, winkels, voorzieningen, behoud van groen en een aantrekkelijk woonklimaat zijn er allemaal van afhankelijk. Daarom willen wij de komende jaren, samen met bedrijven, deze kracht (we hebben het al!) verder uitbouwen en versterken. Vanzelfsprekend moeten deze activiteiten passen bij het landelijke karakter van onze gemeente.

Het gaat dan om extra voorzieningen zoals bed & breakfasts, een terras aan het water, groen-excursies, een hotel in de buurt van de ring of een zorgboerderij waar schoolkinderen op schoolreisjes het 'boerenleven' mee kunnen maken. We kunnen meer gebruik maken van het water. We laten dit nog te veel onbenut. Dit zullen we de komende jaren omarmen qua recreatie en toerisme, maar ook qua woningbouw, mobiliteit en duurzaamheid.

Ook regionaal willen we sterk inzetten op het versterken van het groene, waterrijke en landelijke profiel. Met omliggende gemeenten (onder andere de regio Waterland) zal nadrukkelijk samenwerking gezocht worden daar samen de vruchten van te plukken. Landsmeer wil daarbij het initiatief nemen en bijdragen aan het ontsluiten van de regio. We zien onszelf in die zin dan ook graag als 'Recreatie-knooppunt Landsmeer' en willen die rol met enthousiasme oppakken.

Aan burgers, bedrijven, maatschappelijke partijen en ook regionale partners de uitdaging om zo innovatief mogelijk gebruik te gaan maken van de ruimte die Landsmeer ze graag zal bieden! Aan de gemeente de uitdaging om deze initiatieven optimaal te faciliteren. Landsmeer, 'Recreatie-knooppunt Landsmeer'.

- **Versterken van de gemeenschap door meer ruimte voor jonge gezinnen en benutten van de ervaren generatie**

De gemeente is niet meer dan al haar inwoners bij elkaar. En Landsmeer is gezegend met een prachtige gemeenschap. De komende jaren willen we onze gemeenschap nog meer ruimte bieden

en versterken. Dat betekent dat u veel ruimte gaat krijgen om eigen ideeën in te brengen, om ondernemend en innovatief te zijn en om uw mening te laten horen. De gemeente sluit daarbij aan door initiatieven vanuit inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties optimaal te faciliteren.

Een vitale, krachtige gemeenschap is een gemeenschap met een gezonde verhouding tussen generaties. Vergrijzing en ontgroening (meer oudere en minder jongere mensen) zijn trends die onze gemeenschap bedreigen. Teveel ouderen en te weinig jongeren zorgen voor scheve behoeftes. Hierdoor zijn voorzieningen moeilijker in stand te houden. Door beperkte nieuwbouw en inbreiding zal de komende jaren ruimte geboden moeten worden aan jongere instromers waardoor verjonging en lichte groei in de komende jaren gerealiseerd kunnen worden.

Ondanks de inzet om een meer evenwichtige bevolkingssamenstelling te realiseren (verjonging, lichte groei), zal Landsmeer niet ontkomen aan substantiële vergrijzing. Die medaille heeft twee kanten. Aan de ene kant is er de stijgende behoefte aan zorg. Aan de ander kant zit er veel potentie in de groep ouderen die niet meer betaald werken, maar wel ervaring en energie te bieden hebben. Senioren, zorginstellingen, jongeren, bedrijven, maatschappelijke organisaties, scholen, we nodigen ze allemaal uit om mee te denken over hoe wij omgaan met vergrijzing en hoe wij de kracht van de ervaren generatie zo goed mogelijk kunnen benutten. Ons uitgangspunt: Landsmeer is en blijft een gemeente voor jong én oud, met een sociaal en betrokken gezicht.

Zoals al eerder benoemd hebben we veel om trots op te zijn. Maar we staan ook voor uitdagingen. Deze uitdagingen gaan we oppakken vanuit waar we sterk in zijn, vanuit de prachtige uitgangspositie die we hebben. Tegelijkertijd kunnen we de uitdagingen niet onderschatten: we zullen er sámen de schouders onderzetten. Als gemeenschap én gemeente samen werken aan de toekomst van Landsmeer. Hoe? Dat leest u in de volgende hoofdstukken. Maar voordat we dieper duiken in de toekomst van Landsmeer kijken we eerst kort naar de wereld om ons heen.

3. Trends en ontwikkelingen in de omgeving van Landsmeer

De toekomst van de gemeente Landsmeer wordt in toenemende mate bepaald door de ontwikkelingen om ons heen; de ontwikkelingen in de omliggende regio's, decentralisaties van taken vanuit het Rijk, Europese integratie en beleidsvorming etc. Ze beïnvloeden onze mogelijkheden, onze ruimte om te kiezen en onze kansen. Het goed inspelen op ontwikkelingen en trends is van groot belang. Wat zijn dan die belangrijke trends waar wij de komende jaren mee te maken krijgen en wat zijn de keuzes die we zelf daar binnen maken? Het onderstaande beeld is niet uitputtend maar schetst wel een aantal belangrijke nationale trends.

Als eerste zien we in heel Nederland een veranderende verhouding tussen overheden onderling en tussen burgers en overheid. Er gaan steeds meer taken van het Rijk naar gemeenten (decentraliseren) om zo de dienstverlening dichterbij de burgers te brengen en kosten te besparen. Op dit moment wordt er gedecentraliseerd in het sociale domein (welzijn, jeugd en werk en inkomen). Gelijktijdig is sprake van een veranderende bevolkingsopbouw. Krimp, vergrijzing en/of ontgroening maken dat de komende 10 tot 15 jaar meer geld zal gaan naar zorg en voorzieningen terwijl de groep werkenden krimpt. Positief voor Landsmeer is dat we, in vergelijking met andere gemeenten, minder tot beperkt met krimp te maken krijgen. Dat neemt niet weg dat vergrijzing en ontgroening ook bij ons zullen spelen.

Er is ook een andere visie op de verhouding tussen burgers en overheid en de rol van de lokale overheid in het geheel. Dit betreft een verschuiving van verantwoordelijkheden. Er wordt een groter beroep gedaan op de 'zelfredzaamheid' van burgers. De gemeente Landsmeer bouwt liever aan samenwerking en verbinding. Daar past de term "samenredzaamheid" beter bij dan zelfredzaamheid.

Tot slot noemen we hier nog de schaaldiscussie voor gemeenten. Al jaren wordt gesproken over schaalvergroting. In het land wordt hier op verschillende manieren mee omgegaan: van ambtelijke samenwerking tot bestuurlijke fusie. Buiten gemeenteland doet de schaalvergroting zich ook voor bij maatschappelijke organisaties (thuiszorg, onderwijs, woningbouwcorporaties). De relatie tussen de gemeente en haar partners verandert daardoor wezenlijk. Wat voor consequenties dit heeft voor de rol van gemeenten, komt terug in het laatste hoofdstuk.

Door de economische situatie zien we landelijk nieuwe ontwikkelingen: nieuw ondernemerschap, nieuwe samenwerkingen, innovaties, creativiteit krijgen alle ruimte. Deze ontwikkeling speelt in nagenoeg alle economische sectoren. Ook voor Landsmeer biedt dit nieuwe elan meerdere kansen.

Eén ding is op basis van het bovenstaande duidelijk: niets doen is voor ons geen optie. Het is de hoogste tijd om zelf aan het roer te gaan staan en gezamenlijk de handen uit de mouwen te steken en samen te gaan werken aan een vitale toekomst. Daarvoor moeten we keuzes maken en bepalen wat wij belangrijk vinden. Dat geeft richting en focus. Daartoe dient ook deze visie: een basis voor verdere uitwerking in de komende jaren.

Hoe zou Landsmeer er in 2025 uit kunnen zien?

Fantasie 1: Een fietstocht van Noord naar Zuid

Het is 2025. Van Purmerland op de fiets naar Landsmeer. Wat blijft dat toch genieten om door het groene en prachtige landschap te fietsen. Links het Ilperveld, het prachtige natuurgebied waar ook in 2025 nog alles draait om groen, water en rust. Recreanten kunnen met moderne fluisterbootjes (de volledig van transparant kunststof gemaakte boten zijn een attractie op zich!) genieten van al het moois dat het Ilperveld boven en onder water te bieden heeft. Rechts ligt het Twiske, het bekende recreatiegebied dat een regionale functie vervult voor de omliggende grote steden. De juiste combinatie tussen groen, blauw en recreatie maakt dat het Twiske een gekoesterd gebied is waar velen van kunnen genieten; (water)sporters, dagjesmensen, groepen en ook buitenlandse toeristen. De adventure-tochten die aangeboden worden doen het goed onder Amsterdamse jongeren en als bedrijfsuitjes. In deze tochten varen groepjes recreanten naar het outdoorpark 'Twiske' waar een spectaculaire klim-beleving garant staat voor memorabele team-uitjes, verjaardagen etc. Tegelijk vindt nog steeds elk jaar het nationaal bekende Welcome to the Future-festival plaats. Het festival maakt al jaren faam als de broedplaats voor nieuwe en innovatie manieren om duurzaamheid, muziek en genieten bij elkaar te brengen.

Dwars door Den IJp, langs OBS de Fuik waar de school net begint. Het is nog steeds geen grote school, maar de klassen zijn goed gevuld door de instroom van jongere gezinnen in de afgelopen 10 jaar. Het dorpshuis van Den IJp, dat aan de rechterkant van de weg staat, is ook nu nog het kloppend hart van de kern Den IJp. Met name voor de oudere inwoners heeft het dorpshuis een belangrijke functie waar zorg en voorzieningen voor ouderen geborgd zijn.

Verder fietsend langs de eerste huizen van de kern Landsmeer is het goed merkbaar dat het dorp veranderd is ten opzichte van 10 jaar geleden. Aan de linkerkant van het Lint is een prachtig Bed en Breakfast geopend. Maar er zijn ook overal tekenen te zien van de inbreidingsniewbouw. Dit zijn nieuwe huizen die met veel aandacht voor inpasbaarheid in de omgeving midden in de kernen zijn gebouwd. Veel van deze huizen hebben, waar mogelijk, een oriëntatie naar het omliggende landschap, vaak ook naar het water. Met name in het centrum zijn er winkeltjes bijgekomen en langs het water, aan de kant van het Twiske, zijn horecagelegenheden. Op de straathoeken van het Lint in het centrum bieden lokale producenten in de zomer streekproducten aan. Veel fietsers, scooteraars en watersporters lopen een rondje door het dorpscentrum, eten een ijsje en snuffelen tussen de lokale producten. Van de paar terrassen aan het water wordt gretig gebruik gemaakt, zowel door Landsmeeders als door passanten.

Pas als aan de zuidkant van Landsmeer de ring van Amsterdam in zicht komt, wordt de grote stad voelbaar. Landsmeer heeft tegen de ring aan ruimte genomen voor economische activiteit van een grotere schaal. Hier zit onder andere het moderne bedrijfsverzamelgebouw en is ook een kantoorgebouw van een onderwijsinstelling gevestigd. Met de fiets rechtsaf, langs Luyendijk Zuid naar het recreatiebedrijfje dat dagexcursies in het Twiske aanbiedt voor groepen of families. Heerlijk met een bootje door het prachtige groen en genieten van de vele mogelijkheden die het Twiske kan bieden. Het bedrijfje loopt als een trein maar kiest er bewust voor niet te veel te groeien: de kleinschaligheid is namelijk de kracht van Landsmeer, en dat beseffen alle ondernemers.

4. Drie ontwikkelsporen naar de toekomst

Zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven, is 'niets doen' voor Landsmeer geen optie. De wereld verandert en ook Landsmeer zal mee veranderen. Stilstand is ook helemaal niet wat Landsmeeders willen. Wat we wel willen is dat waar we trots op zijn versterken, kansen grijpen, uitdagen en inspireren.

De komende jaren gaan we onze krachten verder versterken door te werken aan de volgende drie sporen:

- Spoor 1: Economie, recreatie, toerisme
- Spoor 2: Wonen en leven
- Spoor 3: Ruimte en mobiliteit

We richten ons op deze drie sporen omdat we keuzes willen maken. We brengen daarom richting aan en concentreren ons in Landsmeer maar ook in de regio op deze 3 inhoudelijke thema's, want dat draagt bij aan de realisatie van onze toekomstvisie: een prachtig groen, waterrijk en vitaal Landsmeer waar de hele regio kan recreëren en ontspannen. Een Landsmeer waarin veel ruimte is voor innovatie en ondernemerschap, waar de hechte gemeenschap voor elkaar zorgt en waar het heerlijk wonen is.

4.1 Spoor 1: Economie, recreatie en toerisme

Economie: kleinschalig en focus op innovatie

Landsmeer heeft op economisch vlak veel te bieden. Wij hebben een kleine maar vitale agrarische sector die een belangrijke functie heeft, ook in het natuurbeheer. Er zijn veel (zakelijke) dienstverleners, vaak kleinschalige bedrijfjes of ZZP'ers. En we hebben met Adriaan Goede BV een toonaangevend en internationaal opererend bedrijf in huis. Ook zijn we trots op de BVL, onze bedrijvenvereniging, waar de kracht van onze gemeenschap sterk in naar voren komt.

Onze economische sector is sterk en willen wij de komende jaren verder versterken. We zullen ruimte geven om innovatieve mogelijkheden te realiseren. Kernbegrippen daarbij zijn: creativiteit en, innovatie, kleinschaligheid, proeftuin, een plaats waar sectoren elkaar ontmoeten, geïnspireerd door de prachtige omgeving. En waar mogelijk zullen wij helpen, stimuleren, aanjagen of het initiatief nemen.

Meer recreatieve en toeristische voorzieningen

Als speerpunt binnen de economische ontwikkeling van Landsmeer zien wij recreatie en toerisme, passend bij het landelijke en kleinschalige karakter. Dit is van essentieel belang voor het behoud van vitaliteit en een levende en bruisende economie binnen onze kernen. Zonder bruisende

economie is er minder werkgelegenheid en zijn er minder voorzieningen als winkels, de kapper en restaurants. Recreatie en toerisme heeft de potentie om een substantiële bijdrage te leveren aan het behouden en uitbouwen van economische activiteit.

In 2025 werkt het sterke groene, waterrijke en landelijke karakter van Landsmeer als een magneet op recreanten uit de sterk verstedelijkte omliggende gemeenten. Het potentieel aan toeristen dat jaarlijks op de trekpleister Amsterdam afkomt is een belangrijke bron van inkomsten voor omliggende, landelijke gebieden waar Landsmeer een onderdeel van is. Landsmeer maakt als 'Recreatie-knooppunt Landsmeer' (daarover meer in spoor 3!), samen met bedrijven, burgers en de groene gemeenten in de regio, duurzaam en optimaal gebruik van haar potentie. Dat wil zeggen: De economische activiteiten en het landelijke en groene karakter versterken elkaar. Er is een bijzondere synergie ontstaan tussen duurzame ontwikkelingen en economische activiteiten. Er zijn dan ook vele ondernemers actief op dit vlak en ze krijgen daar de ruimte voor!

Hoe zou Landsmeer er in 2025 uit kunnen zien?

Fantasie 2 – Economie in 2025

Boerenbedrijven zijn naast agrariërs ook actieve aanbieders van toerisme en de recreatie, bijvoorbeeld voor basisscholen en schoolreisjes maar ook voor buitenlandse toeristen. Daarvoor werkt het private regionale samenwerkingsverband van 'Waterlandse Boeren' samen met diverse touroperators uit Amsterdam. Op mooie zonnige dagen bruist het in de beide natuurgebieden (Twiske en IJperveld) van de bezoekers die zo op het water, te paard, te voet en te fiets genieten van het landschap. De waterkant-terrassen, waarvoor Landsmeer ruimte heeft geboden in haar kernen, zijn goed bezet en zorgen voor werkgelegenheid. Bedrijven werken goed samen (restaurants, fluisterboot-tochtaanbieders, scootertocht aanbieders, bed en breakfasts en hotels) en worden daarin ondersteund door proactieve bestuurders van lokale overheden. Op verschillende plaatsen in de gemeente en in een bedrijfsverzamelgebouw bij de A10 werken innovatieve ZZP'ers die in een netwerk elkaar stimuleren.

Kleinschaligheid en samenwerking

Er is in de kernen van Landsmeer ook in 2025 geen plek voor grootschalige bedrijvigheid. ZZP'ers krijgen veel ruimte, bijvoorbeeld in een bedrijfsverzamelgebouw of woonplekken voorzien van glasvezelkabels. De combinatie tussen een inspirerende omgeving en goede bereikbaarheid maakt Landsmeer aantrekkelijk voor o.a. MKB en ZZP'ers. Deze flexibilisering heeft zich inmiddels ook bij de gemeente en haar partners voorgedaan. Door die samensmelting ontstaan innovatieve concepten en nieuwe kansen.

De samenwerking tussen bedrijfsleven, opleidingen, de agrarische sector en natuurbeheer is in Nederland grensverleggend. Het natuurgebied wordt actief gebruikt in het doen van exploratief onderzoek en onderwijs (onder andere universiteit Wageningen, de TU-Delft en de Amsterdamse Universiteiten zijn betrokken) naar nieuwe natuurlijkvriendelijke vormen van energiewinning uit het Noord Hollandse landschap en het duurzaam gebruik van natuurlijke producten in de bouw. In die projecten wordt heel nauw samengewerkt met een aantal innovatieve, grensverleggende bedrijven uit Landsmeer en omstreken, maar ook met een aantal grotere industriële partners.

4.2 Spoor 2: Wonen en leven

De kern van dit spoor is: In 2025 willen we dat het nog steeds mooi en goed wonen en leven is in Landsmeer. Landsmeer is een aantrekkelijke gemeenschap om in te wonen, voor jong én oud. Aan de groeiende en veranderende vraag voldoen en daar tijdig op inspelen, vergt samenwerking, innovatie en creativiteit. Hier zijn allerlei spelers bij betrokken: zorgaanbieders, professionals, woningbouwcorporaties, scholen, maatschappelijke organisaties, andere gemeenten, pensioenfondsen, culturele instellingen, verenigingen en niet in de laatste plaats: onze bewoners. Gezamenlijk dragen zij allen een steentje bij aan de realisatie van deze doelstelling.

Goed wonen voor jong én oud

Goed wonen gaat om het bieden van een gedifferentieerd woningaanbod dat aansluit bij deze nieuwe tijd. Het aantal eenpersoonshuishoudens zal toenemen (o.a. door vergrijzing). Tegelijkertijd heeft Landsmeer behoefte aan voldoende woningen voor starters. Nieuw bloed in de gemeenschap is van belang voor de benodigde verjonging en vernieuwing. Tot slot is de manier waarop we bouwen heel bepalend voor het karakter van de gemeenschap. We willen meer 'naar buiten' bouwen, het water omarmen en onze kernen in fysiek opzicht meer openen.

Samenleven: een vitale gemeenschap

In 2025 bestaat de gemeenschap uit een gezonde combinatie van forenzen en bewoners die afhankelijk zijn van de eigen economische sector. Door de toestroom van jongere nieuwe bewoners lijken de ergste effecten van vergrijzing en ontgroening afgewend. Daardoor kunnen we voorzieningen voor inwoners op peil houden. Landsmeer beschikt over een goed aanbod aan basisonderwijs en een veilige kinderopvang. Het verenigingsleven in Landsmeer is als vanouds rijk en levendig.

Ondanks de verjonging is de vergrijzing wel een serieuze uitdaging voor Landsmeer. Net als elders in plattelandsgemeenten in Nederland dragen relatief steeds minder mensen bij aan zorgvoorzieningen en welzijnsvoorzieningen voor een groeiende groep ouderen. Mensen willen en zijn in staat steeds langer zelfstandig te wonen en gaan pas verhuizen als het echt niet meer kan. Dit is zichtbaar geworden in de nieuw ontwikkelde woningbouw voor ouderen.

Hoe zou Landsmeer er in 2025 uit kunnen zien?

Fantasie 3 – Wonen in 2025

Het gebied en de drie afzonderlijke kernen hebben aantrekkingskracht op mensen met behoefte om te ontsnappen aan de hectiek van de grote stad. Naast relatief dure huizen is er ook extra ruimte gekomen voor starters. Dit is een verschil met de situatie rond 2013, toen betaalbare starterswoningen in Landsmeer bijna niet voorhanden waren. In samenwerking met woningbouwcorporaties, ondernemers en andere instanties is Landsmeer er in geslaagd om aan innovatieve oplossingen te werken die mogelijk hebben gemaakt dat er voor jong én oud plaats blijft in Landsmeer. We hebben daarin niet alleen voor de al bekende oplossingen gekozen. Zo is als experiment een 2-laags wooncomplex opgeleverd waar senioren en jonge gezinnen door elkaar wonen. De kinderopvang overdag wordt verzorgd door de senioren in samenwerking met professionals. De jonge gezinnen dragen bij in de ondersteuning van de senioren. De wederzijdse zorg is onderdeel van de huurcontracten en is geen vrijblijvend concept. Daardoor hoeft de overheid minder bij te springen en kan er een aantrekkelijke huurprijs geboden worden door subsidie. Iedereen profiteert. Het experiment is een succes gebleken en wordt nu door de hele regio uitgerold. Wat het woonbeleid van Landsmeer naar 2025 zal kenmerken is een open houding voor zulke initiatieven en (goed gefundeerde) experimenten. Naast het experimenteren zijn er ook een aantal prachtige woningen gerealiseerd op inbreidingslocaties. Deze woningen geven blijk van de nieuwe houding van Landsmeer ten opzichte van omgeving: er zijn zoveel mogelijk lokale materialen en elementen verwerkt en de bebouwing heeft een sterke verbinding met de groene en waterrijke natuurlijke omgeving.

Basisvoorzieningen voor alle inwoners

Het voorzieningenniveau is ook in 2025 nog steeds goed in Landsmeer. Voor alle dagelijkse levensbehoeftes kunnen inwoners terecht in één van de kernen. En door de goede verbindingen met het omliggende stedelijke gebied zijn alle andere voorzieningen onder handbereik. Van theater en kunst op absoluut topniveau tot elke grote winkelketen en alle keukens van de wereld. Toch is er sinds 2013 wel iets veranderd: de maatschappelijke voorzieningen (sportverenigingen, cultuur) worden meer gefinancierd vanuit bijdragen van gebruikers. De gemeente ondersteunt alleen nog spilfuncties in de samenleving (met name op het terrein van zorg en in beperkte zin ook cultuur en sport). Op die manier zijn basisvoorzieningen voor inwoners geborgd. Zo hebben inwoners bijvoorbeeld meer en meer te zeggen gekregen over de inrichting van hun woonomgeving. Ook maakt de gemeente eens per jaar gebruik van een crowd-funding-markt. Alle inwoners van Landsmeer worden uitgenodigd voor een markt waarop alle maatschappelijke organisaties zich 'verkopen'. Daar wordt duidelijk gemaakt welke organisaties op het meeste maatschappelijk draagvlak kunnen rekenen. De gemeente steunt vervolgens de belangrijkste organisaties maar helpt ook de minst bedeelde organisaties waar mogelijk met middelen en financiën.

4.3 Spoor 3: Ruimte en mobiliteit

Ruimte en mobiliteit zijn de twee meest belangrijke ondersteunende factoren waarbinnen leven, wonen en economie zich ontwikkelen in de toekomst. Hoe gaan we tot (en in) 2025 om met onze ruimte? En hoe pakken wij de mobiliteitsvraagstukken aan?

'Recreatie-knooppunt Landsmeer': ontwikkeling van het groen blauwe landschap

Het belangrijkste ruimtelijke aspect is het landelijke karakter met het groene en waterrijke landschap. Landsmeer zet alles op alles om dit te behouden en te borgen. Dat is een vraagstuk dat Landsmeer maar zeer beperkt alleen in de hand heeft. Het gaat er dus om, om zoveel mogelijk dwarsverbanden tot stand te brengen met de regio en met partijen binnen de gemeente. Alle omliggende gemeenten, maar ook bedrijven, inwoners en het hele maatschappelijke veld hebben belang bij het groen houden van onze regio. En samen is dat ook heel goed mogelijk! Om die reden wil Landsmeer het initiatief nemen om te komen tot een recreatief park op de noordvleugel van Amsterdam; het 'Park Waterland'. Landsmeer vervult een functie als 'Recreatie-knooppunt Landsmeer'. Dat wil zeggen dat Landsmeer zich actief inzet om vanuit samenwerking zoveel mogelijk van het 'Park Waterland' te ontsluiten. Ook zet Landsmeer zich in voor het behoud van groen dichtbij de stedelijke gebieden en toegankelijkheid van dat groen voor opleiding, recreatie en innovatief ondernemerschap. Het 'Park Waterland' is geborgd in de metropoolregio Amsterdam, de regionale bestuurlijke entiteit.

Optimale mobiliteit

Mobiliteit, in de vorm van goede doorstroming met behoud van verkeersveiligheid, blijft voor Landsmeer een uitdaging. Onze inzet voor de toekomst is dat we de mobiliteit (bereikbaarheid en doorstroming) zo optimaal mogelijk maken binnen de kaders van het groene, landelijke en kleinschalige karakter. Door de traditionele lintbebouwing en de begrenzingen qua omgeving is uitbreiding door extra wegen geen optie. Extra verbindingen (zowel noord-zuid als oost-west) leggen een te grote druk op het groene karakter van de gemeente en passen dus niet in het toekomstbeeld van Landsmeer.

Tegelijkertijd constateren we dat met name de ring van Amsterdam (de A10) met de uitvalswegen naar het noorden (primair de A7 en A9) alle ruimte voor snelle economische verbindingen met het noordelijke achterland en de stad Amsterdam biedt. Het uitbouwen van bereikbaarheid via het openbaar vervoer en per fiets past nadrukkelijk wel in het toekomstbeeld. De traditionele waterverbindingen met Amsterdam zijn een mooi en inspirerend voorbeeld uit het verleden.

Hoe zou Landsmeer er in 2025 uit kunnen zien?

Fantasie 4 – 'Poort naar het Waterland'

Als mensen Landsmeer vanuit Amsterdam binnenrijden, dan rijden ze letterlijk onder de 'Poort naar het Waterland' door. Deze poort, een prachtig kunstwerk, gemaakt door inwoners en onder andere versierd met kunst van leerlingen van de eigen basisscholen, bestaat uit een grote boog over de weg. Ook aan beide kanten van de waterweg vanuit Amsterdam richting Landsmeer staat eenzelfde soort markering. Inwoners en toeristen ervaren het passeren van de boog soms als het binnengaan van een 'andere' wereld. De poort symboliseert de rol van Landsmeer in de regio en de scheiding tussen de stad Amsterdam en het landelijke, groene en blauwe 'Park Waterland'. Tegelijkertijd staat de poort ook symbool voor de verbinding en onderlinge afhankelijkheid tussen beide werelden: de poort kan niet dicht.

Je kunt Landsmeer ook binnenkomen via het water of via kleinere routes (fietspaden). Landsmeer maakt onderdeel uit van het uitgezette netwerk van fiets(snel)wegen (netwerk tussen Purmerend, Zaanstad, Volendam, Monnickendam en Amsterdam Noord), fietspaden, waterwegen en wandelroutes die door het 'Park Waterland' lopen. De gehele regio is gemaakt tot één samenhangend recreatiepark. Voor het inzetten van waterverbindingen om de doorstroomproblematiek te verhelpen is onder andere gekeken naar steden als de metropool Bangkok (Thailand). Daar heeft men last van doorstromingsproblematiek qua verkeer, maar is de centrale rivier door de oude stad al sinds jaar en dag een belangrijke vervoersader. Ook Landsmeer heeft haar traditionele waterverbinding met Amsterdam in ere hersteld. Inwoners en dagjesmensen maken gebruik van de veerponten die Landsmeer met Amsterdam verbinden. Dit maakt dat met name de belasting van extra recreanten beperkt kan worden.

De openbare ruimte (alles buiten de tuinen van de inwoners) ziet er goed verzorgd uit. Voor het beheer van de openbare ruimte wordt nauw samengewerkt met de agrarische bedrijven (vertegenwoordigd door de 'Waterlandse Boeren'. Daardoor slaagt de regio er in om op een duurzame manier het beheer uit te voeren en het zijn extra bedrijfsactiviteiten voor de agrariërs. Daar waar agrariërs stoppen met hun bedrijven zoekt de gemeente naar nieuwe functionaliteiten voor de leegstaande bedrijfspanden die passen binnen het kleinschalige recreatieve profiel. Zo is er een centrum voor dagbesteding opgezet in een oude boerderij. Op die manier blijven ook oude ruimtelijke elementen voor de gemeente en gemeenschap behouden.

4.4 Landsmeer in de regio

Landsmeer is in 2025 nog meer onderdeel van de regio dan dat zij rond 2010 al was. Landsmeer maakt onderdeel uit van de bestuurlijke samenwerkingsregio Zaanstreek-Waterland en op groter regionaal niveau van de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Op alle drie de sporen wil Landsmeer de regio betrekken voor het realiseren van haar ambities en heeft Landsmeer de regio ook veel te bieden.

Zo is de regio van groot belang bij de ontwikkeling van het recreatieve en toeristische profiel van Landsmeer als onderdeel van de “regionale toeristisch-recreatieve hoofdstructuur”. Landsmeer zet, vanuit haar rol als ‘Recreatie-knooppunt Landsmeer’, breed in op de ontwikkeling en promotie van het ‘regionale toeristisch-recreatieve hoofdstructuur’. De gezamenlijke ontginning van de toeristische ‘goudmijn’ is het regionale speerpunt in de samenwerking tussen Amsterdam en de regio Zaanstreek-Waterland. De recreant kan meer mogelijkheden worden geboden, met tegelijkertijd behoud van het groen. Gezamenlijk investeren de betrokken gemeenten vanuit de inkomsten uit recreatie en toerisme in het behoud en onderhoud van het groen.

Andere thema’s voor regionale afstemming zijn het woningaanbod en het optimaal inzetten en benutten van elkaars voorzieningen. Daarnaast volgt de regio experimenten in de kernen van Landsmeer op de voet en leert Landsmeer veel van ontwikkelingen in de omliggende gemeenten. Alleen door intensief samen te werken aan het stimuleren van innovatie zien de regiogemeenten de toekomst met vertrouwen tegemoet. Landsmeer zet hierin graag stappen, sluit aan bij in gang gezette initiatieven en draagt zo bij aan de noodzakelijke verbinding en samenhang in de regio. Qua verbindingen en ontsluiting van de regio is het in fysieke zin van belang de doorstroom op de noord-zuid verbindingen zoveel mogelijk te verbeteren en de kleinschalige oost-west (vaar/fiets)verbindingen gezamenlijk verder te ontwikkelen.

4.5 Samenvatting van de sporen

Samengevat zijn de ambities van Landsmeer op de drie sporen:

● Spoor 1: Economie, recreatie en toerisme - o Kleinschalige economie en focus op innovatie - o Meer recreatieve en toeristische voorzieningen; passend bij het landelijke en kleinschalige karakter
● Spoor 2: Wonen en leven - o Wonen voor jong én oud - o Samenleven: een vitale gemeenschap - o Basisvoorzieningen voor alle inwoners
● Spoor 3: Ruimte en mobiliteit - o ‘Recreatie-knooppunt Landsmeer’: ontwikkeling van het groen blauwe landschap - o Optimale mobiliteit - o Uitbouwen van bereikbaarheid via het openbaar vervoer, per fiets en met name via het water

5. Thema's en rol van de gemeenschap en de gemeente

In dit laatste hoofdstuk kijken we naar wat de hierboven benoemde ambities betekenen voor de rollen die wij als gemeenschap en gemeente vervullen in het verwezenlijken van onze ambities.

5.1 Thema's voor komende jaren

Gezamenlijk zullen we de komende jaren hard werken aan het uitbouwen van onze kracht. De energie die we daar insteken gaan we bundelen. Daarom richten we ons op vier thema's vanuit één uitgangspunt: de vruchtbare dialoog, creativiteit, innovatie en samenwerking tussen gemeenschap en gemeente.

Vruchtbare dialoog

Belangrijk is dat deze toekomstvisie van de gemeenschap is, niet alleen van de gemeente is. Het is het toekomstbeeld waar wij als Landsmeeders samen achter staan en aan willen werken. Het werken aan het realiseren van deze Toekomstvisie zal de komende jaren een centrale plaats innemen en zal eigenlijk nooit helemaal af zijn. En ook is het belangrijk om ons te realiseren dat de visie en de uitvoering daarvan geen blauwdruk is. We blijven daarover als gemeente en gemeenschap continu met elkaar in gesprek. Alleen door samenspel tussen gemeenschap en gemeente kunnen we onze toekomstbeelden tot realiteit maken. Dat vraagt om intensieve samenwerking tussen alle in Landsmeer actieve partijen: burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, overheden, maatschappelijke initiatieven, verenigingen en belangengroepen. We gaan gezamenlijk op zoek naar mogelijkheden en werken aan het verzilveren van de kansen. Een substantiële uitdaging, maar ook een prachtige kans voor de Landsmeerse gemeenschap.

- **Economie: innovatieve kleinschalige economische ontwikkeling**

We willen als gemeenschap en gemeente het opzetten en aanjagen van kleinschalige en innovatieve economische ontwikkeling stimuleren. We realiseren ons dat dit noodzakelijk is. Daarvoor zullen wij randvoorwaarden optimaliseren. Dit gaat bijvoorbeeld om bereikbaarheid (fysiek en digitaal), om locatie(s), om de omgeving en om het faciliteren in regelgeving. Het gemeentebestuur wil in kaart brengen wat noodzakelijke randvoorwaarden zijn en wij zullen maatregelen nemen om eventuele afwezige randvoorwaarden te realiseren. Bij het in kaart brengen van de randvoorwaarden zullen wij de doelgroep nauw betrekken. Dit vergroot het draagvlak en de kans op succesvolle realisatie.

- **Recreatie en toerisme**

We willen inzetten op het meer benutten van de kansen voor recreatie en toerisme. Hoe we dit gaan doen, zullen we invullen in samenspel tussen met name ondernemers, inwoners en de gemeente. Gezamenlijk zullen we de onderwerpen economie, recreatie en toerisme op basis van deze visie

verder gaan uitwerken. Daarbij gaat het om welke vormen van economie, recreatie en toerisme in Landsmeer toekomst hebben. Verder gaat het om waar dit mogelijk gemaakt kan worden en, niet in de laatste plaats, hoe we de kansen samen gaan aangrijpen. De uitdaging voor gemeenschap en gemeente is om hierin vooral te denken in mogelijkheden. Ruimte bieden en flexibel meedenken hebben hierin een cruciale plaats. Als we samen in mogelijkheden denken en handelen, kunnen we de kansen daadwerkelijk benutten en omzetten in zichtbare resultaten.

- **Wonen en leven**

We willen dat er een gebalanceerd woningaanbod ontstaat waar ruimte is voor jong én oud. Dit is van groot belang om het wonen en leven in Landsmeer kwalitatief goed te houden. De inzet is om betaalbare woonvoorzieningen voor jonge gezinnen én passende woningen voor senioren te realiseren. Vanzelfsprekend kan en wil de gemeente deze uitdaging niet alleen aangaan. Als gemeente willen we samen met woningbouwcorporaties, ondernemers en inwoners werken aan een woonvisie. We roepen partijen op om met innovatieve oplossingen te komen.

- **Benutten van de ervaren generatie**

Onze oudere generatie heeft veel te bieden en dit potentieel willen we veel meer gebruiken. Dit levert voor alle betrokken partijen voordeel op. Vele ouderen willen zich graag inzetten en een betekenisvolle bijdrage aan onze gemeenschap leveren. Dat willen we meer mogelijk maken. Daartoe zetten we een programma 'Benutten van de ervaren generatie' op waar burgers, de gemeente, bedrijven en maatschappelijke partijen projecten in kunnen onderbrengen waarin gebruik gemaakt wordt van de ervaren generatie. De gemeente zal deze initiatieven optimaal faciliteren. Alleen samen kunnen we de verbinding tussen de ervaren generatie en de samenleving zo goed mogelijk borgen.

5.2 Nieuwe rollen gemeenschap en gemeente

De bovenstaande thema's vragen iets van de houding van zowel de gemeenschap als de gemeente. Het met elkaar in gesprek zijn, elkaar ruimte geven en op zoek gaan naar nieuwe en bredere mogelijkheden betekent een verandering van rollen en mentaliteit. Het gaat dan concreet om meer samenredzaamheid in combinatie met de faciliterende rol van de gemeente. Hieronder gaan we kort in op beide rollen.

- **Rol van de gemeenschap**

Voor de gemeenschap staat samenredzaamheid in samenwerking met anderen en de gemeente centraal. Dit betekent dat de hechte en sterke gemeenschap ook in de toekomst van essentieel belang is. Deze gemeenschap biedt onze gemeente veel perspectief. Onze uitgangspositie is goed. Als onderdeel van samenredzaamheid zal de gemeenschap meer en meer verantwoordelijk worden voor elkaar en voor bepaalde taakvelden die tot nu toe alleen door de gemeente werden gedaan. Deze zitten bijvoorbeeld in de (ouderen)zorg maar ook in het onderhoud van de openbare ruimte.

Daarbij past een gemeenschap die zich op deze vlakken proactief opstelt en een gemeente die de gemeenschap nauw betreft bij de besluitvorming over deze (en andere) onderwerpen. Dat betekent dat burgers meer betrokken raken bij het lokale politieke systeem. Dit heeft op haar beurt ook weer effect op de rol van de gemeente.

- **Rol van de gemeente**

De rol van de overheid is aan het veranderen. Waar voorheen de overheid veel taken zelf uitvoerde is er nu een verschuiving gaande waarbij meer verantwoordelijkheid voor de directe leefomgeving bij inwoners en ketenpartners komt te liggen. Kortom de overheid krijgt een andere rol. Dit heeft gevolgen voor de rol van de gemeente Landsmeer, zowel ambtelijk, bestuurlijk als politiek.

Landsmeer zet daarom in op de volgende punten:

- **Faciliteren:** Landsmeer werkt vanuit vertrouwen en staat nadrukkelijk open voor initiatieven vanuit de gemeenschap en zal deze optimaal faciliteren en de bijbehorende dienstverlening optimaliseren.
- **Samenwerken:** Landsmeer is gericht op samenwerken en doet dit door zelf netwerken te bouwen, samenwerking aan te jagen en de gemeenschap te inspireren met aansprekende initiatieven.
- **Focus:** Landsmeer zal gerichte keuzes maken waar en hoe de aan haar beschikbare middelen in te zetten (tijd, geld, regels, voorzieningen).

Lokaal

Lokaal combineert de gemeente Landsmeer de genoemde punten; we werken nauw samen met lokale ondernemers, maatschappelijke ketenpartners en inwoners. Niet vanuit een wensgedachte maar vanuit gelijkwaardigheid. De gemeente is een serieuze sparringpartner en samenwerkingspartner.

Tegelijkertijd neemt de gemeente een faciliterende houding aan. Daarbij past een pro-actieve houding en slim omgaan met 'regeltjes'. Faciliteren betekent ruimte bieden en denken vanuit mogelijkheden; wat kan er allemaal wel? Dat betekent ook ruimte voor een leerproces, hoe je dat precies doet. Een dergelijke houding stimuleert initiatieven. Daarbij hoort vanzelfsprekend een transparante belangenafweging en democratisch besluitvormingsproces, op bestuurlijk en politiek niveau.

Tot slot doet de gemeente niet meer alles. Er is een sterke focus in waar we wel, niet of minder in zullen ontwikkelen. Dit is merkbaar in het aantal voorzieningen dat anders ingericht of gefinancierd zal worden dan nu het geval is en in de kwaliteit van de voorzieningen: ze zullen voldoen aan de eisen van de moderne tijd.

Regionaal

In de regio zet de gemeente Landsmeer in op ontwikkeling in regionaal verband. Het belangrijkste aandachtspunt is daarin samenwerking. Door initiatief te nemen en zich geloofwaardig en geïnspireerd op te stellen weet Landsmeer bestendige en gezamenlijke focus met buurgemeenten in de regio te realiseren. Dit betekent dat Landsmeer een heldere koers uitzet om zo een betrouwbare partner voor de buurgemeenten te zijn. Dat Landsmeer in samenwerkingen ook nadrukkelijk zal luisteren naar de partners en 'water bij de wijn' zal doen, is vanzelfsprekend. Landsmeer wil haar toekomstvisie en haar kijk op de regio niet los van andere gemeenten doorontwikkelen. Dit inzicht leeft binnen het ambtelijk apparaat, het bestuur en de politiek van Landsmeer en tekent daarmee de houding ten aanzien van de samenwerking met buurgemeenten en de regio's.

Colofon

De Toekomstvisie is tot stand gekomen in interactie met de bevolking van de gemeente Landsmeer in de periode februari – september 2013. Dat proces is begeleid door Berenschot, die ook de redactie heeft gedaan.

De Toekomstvisie is vastgesteld door de gemeenteraad op 29 oktober 2013